

Verdensby i bevægelse

Samarbejdsaftale mellem DIF/DGI og Københavns Kommune

2021-2023

Baggrund

Storbyer som København er i stigende grad drivkraft for løsninger på en række problemstillinger, og København er, som Danmarks hovedstad og eneste storby, i en særlig position i en dansk kontekst. København står overfor storbyudfordringer som f.eks. befolkningsvækst, øget tempo i hverdagen, nye fællesskabsformer og ændret social balance og mobilitet. Det stiller krav til nye rekreative muligheder og åndehuller i en stadig fortættet by og til en byudvikling, hvor civilsamfundet udvikles i takt med den fysiske udvikling af byen.

På mange måder har den seneste årrække været gunstig for København, og der er fundet mange gode løsninger på ovennævnte udfordringer. Inden for idrættens område kan f.eks. nævnes: vækst i idrætsforeningernes medlemstal, stor grad af bevægelse og fysisk aktivitet, som både dyrkes individuelt og i selvorganiseret regi, nye multifunktionelle faciliteter med høj udnyttelsesgrad, innovative løsninger for idræt og bevægelse i nye byområder og nye skoler samt styrkelse af idrætsfællesskaber i områder, hvor der er særligt brug for det.

Idrætsorganisationerne har i de senere år taget aktiv del i andre dagsordener end de rent idrætslige og har herigennem udvist ansvar for en bredere samfundsudvikling, hvor der også fokuseres på f.eks. social ulighed, sundhedsfremme, bæredygtighed og byudvikling. Det kalder på et tæt samspil og samarbejde med andre civilsamfundsaktører for at kombinere og udnytte forskellige kompetencer og tilgange i arbejdet med at skabe en aktiv og social bæredygtig by.

Med samarbejdsaftalen "Verdensby i bevægelse" ønsker partnerne at fastholde Københavns gode udvikling og bidrage til at placere København i en international og national førerposition indenfor fysisk aktivitet og social bæredygtighed. Dette vil være et væsentligt bidrag til DIF og DGIs vision om at gøre Danmark til verdens mest idrætsaktive nation. Det vil også være et bidrag til Københavns Kommunes vision om, at København skal være en verdensby i bevægelse, hvor idræt og motion skaber livskvalitet, velvære og udvikling for alle borgere og byen som helhed.

Formål

Samarbejdsaftalen skal understøtte de allerede eksisterende politikker, indsatser og samarbejder på tværs af forvaltningerne i Københavns Kommune – og samtidig skabe grobund for nye samarbejder og metoder, der kan realisere København som internationalt fyrtårn for fysisk aktivitet og social bæredygtighed.

Der eksisterer allerede et godt og konstruktivt samarbejde mellem Københavns Kommune og DIF og DGI på mange områder, ligesom forvaltningerne i Københavns Kommune har mange gode, konkrete erfaringer med bevægelse, idræt og samarbejde på tværs, som kan udbredes. Dette samarbejde skal fortsættes og

styrkes via samarbejdsaftalen. Men der er også områder, som har brug for yderligere udvikling, nytænkning og tættere samarbejde. Der er f.eks. et godt og omfattende samarbejde omkring børn, idræt og bevægelse (bl.a. via samarbejdsaftalen mellem DGI Storkøbenhavn og Københavns Kommune), mens samarbejdet omkring bevægelse, fællesskaber og mental trivsel for voksne kan udvikles, ligesom udsynet til verden og de internationale relationer kan styrkes.

Partnerne i denne aftale forpligter sig i de kommende år på løbende strategiske drøftelser, der kan munde ud i konkrete indsatser og projekter, som gennemføres i fællesskab, og som partnerne sammen skal finde finansiering til. De strategiske drøftelser skal centrere sig om udvalgte temaer, hvor der er stort potentiale for yderligere udvikling i København. Temaerne, som ligger i spændingsfeltet mellem bevægelse, byudvikling og civilsamfund, kan ændre sig over tid og nye kan komme til, men med denne aftale forpligter parterne sig til at sætte følgende på dagsordenen:

- **Byudvikling og social bæredygtighed:** Hvordan kan vi i endnu højere grad tænke bevægelse, foreningsliv og fællesskaber ind i byudviklingen med henblik på at udvikle et København præget af social bæredygtighed?
- **Flere aktive københavnere:** Hvordan kan vi gøre endnu flere københavnere i alle aldre mere aktive, herunder gøre det mere tilgængeligt for udsatte og inaktive grupper at blive inkluderet i idræts- og foreningsfællesskaberne for at øge den fysiske såvel som mentale trivsel og modvirke den sociale ulighed i sundhed?
- **Det internationale perspektiv:** Hvordan kan vi i endnu højere grad lade os inspirere af andre storbyer og lande og omvendt?
- **Øget samspil og partnerskaber mellem kommunale institutioner og civilsamfundet:** Hvordan kan vi sikre et bedre og mere systematisk samspil mellem daginstitutioner, skoler, fritidsinstitutioner, sociale bo- og dagtilbud, ungdomsuddannelser, plejehjem, aktivitetscentre, idrætsanlæg og kulturinstitutioner på den ene side og idrætsforeninger, organisationer og civilsamfund på den anden?
- **Datadrevne indsatser:** Hvordan kan vi i højere grad basere vores målsætninger og indsatser på fælles og delt viden om københavnernes vaner?

Samarbejdsaftalen er uden fælles projektøkonomi, men tager udgangspunkt i en dialog om udfordringer og udvikling af løsninger, hvor vi lader os inspirere af andre storbyer, og hvor København aktivt kan vise andre metropoler, hvordan fællesskaber, foreningsliv og fysisk aktivitet kan være med til at styrke livskvaliteten for alle aldersgrupper i storbyerne.

Samarbejdsaftalen fokuserer tillige på at sikre og koordinere involvering af relevante civilsamfundsaktører, som f.eks. sociale og humanitære organisationer, fonde mm. Inddragelsen af disse aktører vil – når det er relevant – foregå i forbindelse med de overordnede drøftelser. Desuden inddrages relevante civilsamfundsaktører i de konkrete indsatser og projekter, som igangsættes på baggrund af de overordnede drøftelser. Partnerne i aftalen forpligter sig til at være opsøgende og løfte blikket mod relevante samarbejdspartnere, så en række kompetenceområder løbende beriger samarbejdet og skabelsen af løsninger.

Overordnet organisering

- Samarbejdsaftalen udgør en forpligtende ramme for strategiske drøftelser, som foretages 1-2 gange årligt mellem DIF, DGI og Københavns Kommunes syv forvaltninger. Der afholdes desuden en

- årlig politisk drøftelse mellem alle syv borgmestre i København og formændene for DIF og DGI. De politiske fagudvalg inddrages, hvis der opstår behov for at drøfte konkrete sager.
- Drøftelserne kan afføde konkrete målsætninger og konkrete indsatser/ projekter, som parterne i fællesskab vil forsøge at tilvejebringe midler til – f.eks. i forbindelse med budgetforhandlinger i Københavns Kommune, ved at idrætsorganisationerne afsætter midler eller via fælles fondsansøgninger mm.
  - Udover konkrete indsatser/ projekter kan drøftelserne også give inputs til de strategier og ressourcer, som findes i hver forvaltning og organisation, eller i nye, uprøvede bud på hvordan parterne sammen kan skabe reelle velfærdsløsninger.
  - Der er som udgangspunkt ingen fælles handleplaner eller fælles økonomi.
  - Målsætninger og konkrete indsatser udformes på en måde, så civilsamfundsorganisationer og andre aktører (f.eks. fonde, virksomheder mm.) efterfølgende kan koble sig på samarbejdet og dets målsætninger. Aftalen indeholder således en intention om at invitere relevante samarbejdspartnere fra bl.a. civilsamfundet ind på relevante niveauer, både det strategiske og det praktisk udførende niveau.
  - Det er afgørende for partnerskabets succes – ikke mindst den internationale dimension og den brede appel til andre civilsamfundsaktører – at partnerskabet forankres på højeste politiske og administrative niveau.

Strategiske temaer

Samarbejdet tager udgangspunkt i fem temaer, som alle understøtter visionen om en verdensby i bevægelse.

1. Byudvikling og social bæredygtighed

Vi vil arbejde for, at idræt, bevægelse, fysisk aktivitet og civilsamfund får en prioriteret plads i planlægningen og udviklingen af nye byområder såvel som i omdannelsen af eksisterende, hvilket skal medvirke til en styrket social bæredygtighed. Der skal være rekreative muligheder for borgerne, både på individuelt plan og via deltagelse i selvorganiserede fællesskaber eller det mere organiserede civilsamfund. Fokus skal både være på konkrete idrætsaktiviteter og på ro og fordybelse samt mere daglig fysisk aktivitet som cykeltransport, gåture mm. Det gøres bl.a. via følgende indsatser:

- Vi vil sikre en social bæredygtig byudvikling, hvor de fysiske rammer og faciliteter understøtter, at københavnere er fysisk aktive, mødes på tværs og kan bidrage som aktive medborgere. Civilsamfundet, herunder idrættens organisationer og det lokale foreningsliv, skal være med til at aktivere nye byområder som f.eks. Jernbanekvarteret og Nordhavns parkområde.
- Der skal være rammer og forudsætninger for, at civilsamfundet, herunder det lokale foreningsliv, kan udvikle sig i forbindelse med generel byplanlægning som fx områdefornyelser, lokalplaner, helhedsplaner o.l. Bevægelse, mental sundhed, foreningsliv og fællesskaber skal indgå som centrale temaer i planlægningsfasen, så der kan træffes de nødvendige politiske beslutninger som grundlag for en videre konkretisering af aktiviteter, arealer og funktioner. Københavns Kommune vil aktivt arbejde på at informere om byens udvikling, så idrætsorganisationerne og foreningslivet er kendt med de konkrete planer.

- Med afsæt i de politiske ambitioner kan idrætsorganisationerne og foreningslivet blive inddraget for at komme med inputs på de rette tidspunkter. Idrættens organisationer forpligter sig i den forbindelse til at bidrage med kompetencer, innovative løsninger, inspiration fra den internationale scene mm. Involvering af idrættens organisationer kan særligt ske i forbindelse med startredegyrelser til lokalplaner, hvor Københavns Kommunes bæredygtighedsværktøj finder anvendelse. Bæredygtighedsværktøjet består af 26 konkrete initiativer, der understøtter både social, økonomisk og miljømæssig bæredygtighed med relevans for arbejdet med lokalplaner.
- Partnerne har fokus på at udvikle og styrke byens blå og grønne områder (bl.a. havnen, legepladser, parker, naturparker, kirkegårde, cykelmuligheder), så de både fungerer som rekreative steder med plads til biodiversitet og som steder, hvor københavnere kan samles i fællesskaber, som baserer sig på fysisk aktivitet såvel som på ro og fordybelse.
- Det skal undersøges hvilke fordele der er ved alternative former for facilitetsudvikling, herunder f.eks. idrætsfaciliteter i højden og udvikling af klimatilpasningsprojekter med plads til rekreative aktiviteter. Desuden skal der være fokus på hvilke fysiske greb, der understøtter inklusion af inaktive og mindre ressourcerstærke grupper i aktiviteter og fællesskaber for at mindske den sociale ulighed.

2. Flere aktive københavnere

Aktive københavnere er en væsentlig indikator for en vellykket byudvikling og en by præget af social bæredygtighed. Vi vil arbejde for, at københavnere i alle aldre bliver mere fysisk aktive og mentalt sunde, og at københavnere uanset baggrund inkluderes i fællesskaberne og foreningslivet. Vi vil arbejde for at borgernes ulige forudsætninger for at være aktive reduceres ved bl.a. at sænke barriererne for deltagelse, have fokus på brobygning og øge civilsamfundets kompetencer i forhold til at inkludere. Der findes allerede mange indsatser på børne- og ungeområdet i København, hvorfor denne aftale sætter et særligt fokus på voksne og ældre. Det gøres bl.a. via følgende indsatser:

- Der skal sættes yderligere fokus på ældres bevægelse og idrætsfællesskaber samt rekreative muligheder i dagtimerne, f.eks. via øget og lettere adgang til idrætsfaciliteter, så ældre borgere får flere gode leveår, og foreningslivet udnyttes som et værn mod ensomhed og styrker den mentale sundhed. Idrætsforeningerne skal være attraktive for byens ældre og et naturligt sted at søge hen for at indgå i sociale fællesskaber, der både inkluderer fysisk aktivitet og ro og fordybelse.
- Uligheden i sundhed skal mindskes, og den mentale såvel som fysiske sundhed skal styrkes ved at arbejde strategisk med at bygge bro mellem kommunale sundhedstilbud (målrettet f.eks. borgere med KOL, diabetes, kræft) og foreninger og idrættstilbud. Desuden kan samarbejdet mellem arbejdspladser og foreninger om konkrete aktiviteter styrkes, og potentialerne i at koble idrætsforeningernes aktiviteter, herunder esport med beskæftigelsesindsatsen afsøges nærmere. Det kan være borgere med særlige udfordringer, der enten frivilligt eller som et tilbud, får en indsats i samarbejde mellem Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og idrætsorganisationerne. Det kan også ske i kombination med indsatser i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Socialforvaltningen.
- Brobygningen mellem udsatte borgere og almensamfundet skal understøttes ved at anvende bevægelse, idræt og andre fællesskaber i civilsamfundet som et samlingspunkt. Det skal bl.a. ske ved at reducere barrierer for socialt udsatte gruppers deltagelse, f.eks. via kontingentstøtte for udsatte voksne, brobygning mellem kommunale tilbud for udsatte unge og voksne og foreninger og idrætsfællesskaber, fokus på både fysisk og mental

tilgængelighed i foreningslivet og i idrætsfaciliteterne for borgere med handicap samt tidlig introduktion til foreningslivet for udsatte børn.

- Samarbejdet med civilsamfundsaktører, foreninger, boligselskaber mm. i de udsatte boligområder skal styrkes for at give beboerne mulighed for at blive aktive som foreningsmedlemmer, frivillige og medborgere generelt. Heri ligger der også et stort potentiale for at bruge bevægelse, foreningsliv og idræt som integrationsfremmende faktor i samarbejdet med de boligsociale helhedsplaner, bl.a. i relation til ældre etniske minoriteter, der ofte rammes af isolation og ensomhed.
- For at øge flere børn og unges muligheder for et aktivt fritidsliv og gøre idrætsfællesskaberne mere tilgængelige i udvalgte områder skal samarbejdet mellem skole/fritidsinstitutioner/dagtilbud og foreninger styrkes. Desuden skal der sættes fokus på bedre bevægelsesvenlige fysiske rammer på skolerne og i dagtilbuddene. Interessen for idræts- og foreningslivet blandt unge skal øges, bl.a. ved at styrke samarbejdet mellem civilsamfundet og ungdomsklubberne/ ungdomsuddannelserne, og dermed bl.a. bidrage til at flere unge trives fysisk såvel som mentalt. Det kunne være ved at udnytte potentialerne i f.eks. esport, gadeidræt og vandidræt, samt at styrke foreningernes fokus på fastholdelse af unge med et breddefokus. Desuden skal der arbejdes med at øge deltagelsen i foreningslivet for børn og unge med særlige behov, herunder elever på specialskoler, børn med diagnoser mm. På børne- og ungeområdet bidrager samarbejdsaftalen mellem DGI Storkøbenhavn og Københavns Kommune om 'Lighed i bevægelse' som en væsentlig del af denne indsats.

3. Det internationale perspektiv

Vi vil arbejde for, at København lader sig inspirere af andre storbyer i forhold til udfordringer og socialt bæredygtige løsninger omkring idræt, bevægelse, civilsamfund og byudvikling. Samtidig skal København være en motor i den nationale udvikling og sætte standarden for hvordan storbyer kan integrere idræt, bevægelse og andre rekreative løsninger i udviklingen af leve- og bæredygtige byer. Det gøres bl.a. via følgende indsatser:

- Afsøge Københavns plads i internationale netværk, hvor der kan indhentes inspiration og sammenlignelige data fra andre storbyer med både idrætsligt og socialt fokus. Dette kan f.eks. ske via aktiv deltagelse i netværk som World Union of Olympic Cities, Active Citizens Worldwide, Eurocities, ISCA (International Sport and Culture Association), TAFISA (The Association for International Sport for All), ligesom potentialet i andre internationale netværk skal undersøges. Der skal partnerne imellem findes finansiering til deltagelse i et eller flere af disse netværk.
- Afsøge muligheden for at København tager initiativ til at indkalde borgmestre fra andre storbyer til en dialog om bevægelse, byudvikling og social bæredygtighed. Indsatsen skal kobles op på andre dialoger/projekter, hvor der kan findes gode synergier (f.eks. ifm. København som World Capital of Architecture 2023 og/ eller de internationale netværk som nævnt ovenfor).
- Branding af København som en aktiv by og som en attraktiv værtsby for større idrætsevents og andre internationale begivenheder, der omhandler temaer i forbindelse med bevægelse, byudvikling og civilsamfund (f.eks. World Pride/Copenhagen 2021 og København som World Capital of Architecture 2023).

4. Samspil og partnerskaber mellem kommunale institutioner og civilsamfundet

Vi vil arbejde for, at indbyggerne i København oplever, at de traditionelle grænser mellem kommunale institutioner og civilsamfundet bliver mindre stive med skyldig respekt for sektorenes forskellige udgangspunkter og fagligheder. Det gøres bl.a. via følgende indsatser:

- Forebyggende, vedligeholdende og rehabiliterende sundhedsindsatser kan ses som indslusning til kontinuerlig træning og fællesskaber i foreningerne.
- Skolen skal være et omdrejningspunkt i lokalsamfundet, med fritidsfaciliteter og -aktiviteter, og der skal være fast samspil mellem skolen og det lokale foreningsliv.
- Fra ungdomsliv til voksenliv. Der skal sikres en brobygning mellem ungdomsklubberne og foreningslivet for at fastholde unge i forpligtende fællesskaber efter de fylder 18 år.
- Offentlige faciliteter, som skoler, biblioteker, kulturhuse, idrætsfaciliteter, sociale bo- og dagtilbud og sundhedshuse mm., i lokalsamfundet skal samtænkes.

5. Datadrevne indsatser

Vi vil arbejde for, at udviklingen af idrætten og civilsamfundet i relation til byens udvikling og arbejdet med flere fysisk aktive københavnere i endnu større udstrækning baserer sig på data og viden, som aftalepartnerne samstemmende bakker op om. Ligeledes vil vi arbejde på at bygge indsatserne på data om, hvordan idræt, bevægelse og foreningsdeltagelse medvirker til positive sociale, sundhedsmæssige og demografiske forandringer. Det gøres via følgende indsatser:

- Det skal afsøges, hvordan København systematisk kan udveksle og lære af de bedste erfaringer fra andre storbyer, så data om København kan holdes op mod andre internationale storbyer. Dette kan f.eks. være via eksisterende data såsom Børnesundhedsprofilen og Den nationale sundhedsprofil.
- Børnesundhedsprofilen og Den nationale sundhedsprofil for voksne, som bl.a. indeholder data på bydelsniveau om børn og voksnes fritidsaktiviteter, skal danne baggrund for arbejdet med endnu flere fysisk aktive københavnere.
- Tilvejebringelse af stærkere data på udnyttelse og planlægning af idrætsfaciliteter, byrum, andre rekreative områder samt aktivitetsudvikling, herunder hvad disse betyder for nye fællesskabsformer og fællesskaber på tværs af sociale skel.

Praktisk organisering

- Kultur- og Fritidsforvaltningen er ansvarlig for at indkalde til de årlige drøftelser. Mødematerialet udarbejdes i tæt samspil med Økonomiforvaltningen og DIF og DGI.
- Der nedsættes en styregruppe bestående af direktionserne i DIF og DGI og i Kultur- og Fritidsforvaltningen og Økonomiforvaltningen.
- Der nedsættes en arbejdsgruppe på tværs af forvaltninger, som Kultur- og Fritidsforvaltningen er tovholder på i tæt samspil med DIF og DGI.